

?El Parc natural de l'Alt Pirineu és una de les zones amb més papallones d'Europa

Hi ha censades 910 espècies diferents, aproximadament el 61% de les catalogades a Catalunya

Experts fotografiant una papallona al Parc Natural de l'Alt Pirineu | Territori

El Parc natural de l'Alt Pirineu (<http://parcsnaturals.gencat.cat/ca/alt-pirineu>) és un dels espais naturals protegits amb una major diversitat de lepidòpters (papallones diürnes i nocturnes) de Catalunya, de tota la Península Ibèrica i d'Europa. Un estudi d'investigació de l'entomòleg Manuel Garre amb la col·laboració del Parc revela que el cens d'espècies de papallones presents en aquest espai protegit ascendeix a 910, xifra que representa aproximadament el 61% de les catalogades a Catalunya i el 51% la Península Ibèrica.

D'entre la diversitat de papallones del Parc, destaca la presència de vuit espècies ibèriques, cinc protegides i un gran nombre d'espècies boreo-alpines que troben en els alts cims del Parc els seus escassos refugis europeus. Totes elles són especialment vulnerables per l'amenaça del canvi climàtic. És el cas de l'apol·lo (*Parnassius apollo*); el mnemòsine (*Parnassius mnemosyne*); la pòntia dels cims (*Pontia callidice*); la safranera alpina (*Colias phicomone*); la donzella alpina (*Boloria pals*) i un bon nombre de representants del gènere *Erebia*, conegudes popularment amb el nom comú de muntanyeses. També destaca la gran papallona graèllsia (*Actias isabellae*), inclosa al llistat d'espècies silvestres de protecció especial.

Model d'estudi de la biodiversitat i l'impacte ambiental

Les papallones exerceixen una important funció en els ecosistemes com a agents pol·linitzadors de multitud de plantes durant la fase adulta. També actuen com a controladores biològiques de la vegetació natural, ja que les seves erugues s'alimenten de plantes i alhora s'integren en les cadenes alimentàries com a preses de diversos animals insectívors. És per això que són reconegudes com unes excel·lents bioindicadores de l'estat de conservació dels ecosistemes, fonamentalment, per ser insectes amb un ampli nombre d'espècies.

El fet que es puguin observar i identificar fàcilment a simple vista, particularment les papallones diürnes, ha afavorit que esdevinguin un model per als estudis de la biodiversitat i l'impacte ambiental, així com per als programes de educació i sensibilització de la població. En aquest sentit, el Museu de les Papallones de Catalunya, a Pujalt, ofereix una oportunitat única per conèixer les papallones que habiten el Parc i arreu de Catalunya.

Imatge d'una papallona Parnassius apollo. Foto: Territori

El museu compta amb una exposició didàctica sobre aquestes espècies i els insectes d'Europa, fruit del treball d'investigació dels entomòlegs Alfons Dolsa i Maria Teresa Albarrán. Des del museu també s'organitzen itineraris d'interpretació sobre les papallones, per conèixer aquests organismes i l'important paper ecològic que desenvolupen.

L'agricultura i la ramaderia, claus en la protecció d'espècies

Un elevat nombre de papallones en un espai natural es relaciona directament amb la seva riquesa vegetal, per ser el recurs alimentari de les erugues i les espècies adultes. D'altra banda, també té una relació indirecta amb la riquesa zoològica, ja que la seva existència pressuposa la presència de paràsits i depredadors.

L'agricultura tradicional i la ramaderia extensiva a l'alta muntanya han permès la conservació de

poblacions d'espècies amenaçades i protegides com la formiguera gran (*Phengaris arion*) i la formiguera petita (*Phengaris alcon*) que depenen, per a la seva supervivència, del manteniment dels prats de dent o de dall per la cabana ramadera. S'ha demostrat que quan el bestiar desapareix es produeix el declivi i desaparició d'aquesta espècie, ja que el consegüent creixement de la vegetació n'impedeix la supervivència.